

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՐԵՐԱԿԱՆԵՐ

Առան էր գով, գեղեցկագէտ, մրգալից,
Լի շտեմարանն հայրենական ասանդ կից
Ապագային երազներու պատկերներն
Ներբերանգով շինակաւին կը զըծէր:

Ո՛հ, քաղցրիկ յարկ, ուր սէրն է գօղ, շունչ
Եւրը ժըպիտ կը ծընանի անուշակ. [համակ
Եւ հայրենի փառքեր, բարբեր անարատ
Կը ցօղեն միտ երկնից օրհնիք մեղրակաթ:

Բայց յոյսերու հրճուանքներուն էտեկն
Արիւնարբու այն գազանին թաքուն փէնն,
Հուր, բոց ժայթքեց. այրացաւեր, աւերակ
Դարձուց այնքան չէն երկիրներ ու քաղաք:

Մոռեց ամպրոպն, երկինք շանթեր տեղացին,
Անշնչացան մահուան փողին տակ մըթին՝
Կեանք և յոյսեր դաւարագեղ ու ժպտուն
Սիրելիներ ու հատորներ սիրասուն:

Անցաւ մրրիկն, աւերակաց բեկորներ
Ամփոփուեցան ընծիւղելու նոր յոյսեր.
Եւ տառապեալն աչքին արտօսըր սրբած
Դարձեալ տեսաւ կեանքի ծաղիկ աւարաց:

Բայց լոկ այն տունն... անշնչ մընաց ու թափ
Կեանքի գեփուռն հոն չլընչեց. և ի գուր փութ.
Որ ու թըշուառ պանդուխտն ի լուր աղետին
Արի արցունք թափեց սըղով դառնագին:

Դարձաւ ծիծառն անտառի վրայ, օրն ի բուն
Փնտռեց ծերպերն որմին ուր դրած էր ի բոյն.
Բայց լոկ բեկոր մը քարերէն գտնելով՝
Զերմիկ համբոյր մ'անոր զրոշմեց կսկիծով:

Երգեց, ծնընց արտատուական բիբերով՝
Մինչև արփին խոնարհեցաւ լեռան քով.
Անմեղութիւնն էր որ կու լար եղկելոյն
Իսխաղը դժխեմ՝ անհուն ցաւովն իր հոգւոյն:

Ամէն առտու կը զարթնէր կեանքն աւանին.
Արշալոյսներ ցօղ կը սփռեն, և արփին
Սիրայօժար ողջոյններով կը նազի՝
Բոյս ու ծաղիկ ընծիւղելով գեղանի:

Ամէն երդիք կը ձօնէ ջինջ կապարտին
Խոռիկ և աղօթք ծըւէններով այն նրբին,
Որ համր, անխօս կը թռչին վար ուռուցիկ
Հայրենական ակունքներէն գեղեցիկ:

Ու կը բացուին հըրընչաձայն դռներն հին.
Մանուկ ու ծեր ողջոյն կու տան սիրային.
Արջառ, ոչխար կայտառելով դաշտ կը դիմեն
Մաղկահամբոյր, հեգիկ առտուն եգիպտէն:

Եւր ի բերան ահա կ'երթայ շինականն
Ամբիծ հողի ծոցին տալու ժըբաշան՝
Անոր հոգին հըրընչաձայն դռներն հին.

Անոր փոքրիկ օծած իր շերտ քրտինքով՝
Առատ հունձքի սրտին մէջ յոյս դընկելով:

Ու կը խուսէ յանկալած անոր զուարթ դէմքէն
Վերադառն անոյշ. ցաւի յուշեր կը յուզեն
Անոր հոգին, ուսկից խորին հառաչներ
Դուրս կը հանէ այն ողբալի տան պատկեր:

Փակ են դռներն անոր. չըկայ կեանք, ոգի
Մարած ի սպառ անոր վրայէն լոյս, արփի:
Ո՛վ տուն թշուառ, ո՛ր երբեմնի քո փառքեր.
Ո՛վ փակ դռներ ուսկից շունչ ներս չի մտներ:

Փակ են դռներն ու կը պատմեն անձկայրեաց
Հառաչանքներն ու ցաւն անոր որ զընաց
Ու չըղարձաւ մէջ մ'աւ. յաւէտ անոնք փակ՝
Կարծես կըրեն յետին համբոյրն անոր տաք:

Ո՛ր հօր ժըպիտն որ կը ցուրպ երեսին
Մանուկներուն, որ իրիկունն անձկագին
Անոր գալուստն ողջունելով, հրճուանք, սէր
Կը ձօնէին անոնք միմեանց սուրբ նրբէր:

Չըկայ զուարթ երգն անոնց ամէն իրիկուն
Արեւմուտին կարմրիկ երբոր դէպ ի տուն
Կը դառնային համեստ ընթրիքն ընելու
Եւ անըջել խաղաղի՝ գիրկն իրարու:

Անցաւ ուրեմն ակունքիդ կրակն առ յաւէտ.
Անէութեան ծոցը թաղուած էս անհետ.

Եղկելի՛ տուն... որմէ ի սպառ իոյս կու տան,
Յոյսի, լոյսի շառաւիղներ գեղագան:

Դաւարագեղ կ'անցնի հըմայքը գարնան
Ու կ'ամփոփուի կեանքն յարկին տակ սիրական.
Կրակարանին շուրջը զուարթ կը սահին
Զմրան տաղտուկն և այն օրեր տխրագին:

Երեկորին ակունքներուն աւանին
Ծեր ու տըղայք իրարու քով կը ժողվին
Վերջինից անցեալ կեանքի մը պատկեր
Հայրենական փառապանծիկ դուռներէն [թիւն

Պիտի դառնան գարուն, և կեանք, մարդկու.
Յաջորդելով միմեանց սերունդ, բազմութիւն.
Բայց քեզ համար, ով մայրն տուն թշուառ
Հառաչ մ'արցունք պիտի պահեն զարէ դար:

Եւ պիտի գայ քեզ հուսկ այն օրը տըխուր
Ուր հառաչանք, արցունք փնտռելն է ի գուր.
Եւ ահաբեկ պիտի խուսեն առջեկդ
Ռուսականին նշմարելով հոն յաւէտ:

Քեզ չեմ մաղթեր «ողջամբ մընա», տուն թշուառ,
Զի մահ կ'երգեն ամէն էակ շուրջդ յամայր
Արփին սոխակ, գեփուռն, երկիր և երկին.
Լճի յիշատակ անջինջ ցաւի մը խորին:

Հ. ԵՂԱՎ ՔԵԶԵԿԵԱՆ